

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 16. března 2009 č. 292

Stanovisko

vlády k návrhu zákona o podpoře hospodářského růstu a sociální stability (sněmovní tisk č. 743)

Vláda na jednání své schůze dne 16. března 2009 projednala a posoudila návrh zákona o podpoře hospodářského růstu a sociální stability (sněmovní tisk č. 743) a vyjádřila s tímto návrhem **nesouhlas**.

1. Vláda především sděluje, že opatření obsažená v předloženém návrhu zákona mají téměř nulový potenciál zmírnit hospodářský útlum v ekonomice České republiky, pramenící z poklesu zahraniční poptávky. Dopady ekonomické recese na domácí subjekty se navrhuje „řešit“ neadekvátním a neproduktivním nárůstem redistribuce příjmů ve společnosti a z hlediska střednědobé udržitelnosti veřejných financí nebezpečným nárůstem veřejných výdajů. Navrhovaná opatření přitom celkově zvyšující váhu přímého zdanění na úkor nepřímého, prohlubují závislost domácností na veřejných rozpočtech, snižují impulsy pro jejich aktivní přístup a opětovný návrat na trh práce a hrozí dlouhodobě zvýšit podíl mandatorních (sociálních) výdajů na celkových výdajích a hrubém domácím produktu. Z toho, že mnohá opatření jsou navrhována jako trvalá, lze soudit, že jejich cílem je primárně snaha změnit střednědobé a dlouhodobé parametry veřejných financí, a to způsobem, který je pro vládu nepřijatelný.

Z uvedeného vyplývá, že vláda se neztotožňuje ani se závěrem, že navržená trvalá opatření mají ve svém celku v zásadě neutrální dopad na veřejné rozpočty. Rovněž provedené vyčíslení dopadů řady jednotlivých navržených opatření neodpovídá skutečnosti. Například v důvodové zprávě k novele zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je v kvantifikaci dopadů z navrženého snížení sazby pojistného na nemocenské pojištění chybně uvedeno, že dopad tohoto návrhu bude činit 3 mld. Kč. Činí-li však odhadované příjmy z pojistného na nemocenské pojištění pro rok 2010 při sazbě 1,4 % přibližně 16,5 mld. Kč, pak navržené snížení sazby o 0,5 procentních bodů znamená snížení těchto příjmů o přibližně 36 %, tj. o přibližně 6 mld. Kč.

2. K jednotlivým navrženým opatřením uvádí vláda dále podrobněji.

Návrh na trvalé zvýšení sazby daně z příjmů právnických osob od roku 2010 na 21 % podvazuje budoucí hospodářský růst, když navrhuje podniky, pokud vůbec dosáhnou zisku, postihovat vyšším zdaněním. Rovněž zavedení progresivní daňové sazby u daně z příjmů fyzických osob pro roční příjmy nad 1,2 mil. Kč by bylo velmi pravděpodobně kontraproduktivním opatřením, jež by penalizovalo v aktivitě zejména vysoce kvalifikované pracovní síly.

Navržené dočasné snížené sazby daně z přidané hodnoty z 9% na 6% je nepřiměřeně rozpočtově nákladné. Kromě toho snížení sazby daně o 3 % znamená u cen od 30,- Kč do 100,- Kč rozdíl maximálně 3,- Kč a přitom není zaručeno, že by současně došlo skutečně ke snížení cen, jak se v návrhu předpokládá. I bez tohoto opatření lze čekat v roce 2009 velmi nízkou inflaci, která podpoří reálnou kupní sílu domácností a bude omezovat pokles jejich poptávky.

Vláda nesouhlasí se zvýšením věkové hranice mladých lidí z 20 na 25 let, kterou má být podle návrhu novely zákona o zaměstnanosti vymezena skupina znevýhodněná na trhu práce, neboť rozšířená věková kategorie do uvedené skupiny ve skutečnosti nenáleží; navíc současná právní úprava umožňuje vypracování individuálního akčního plánu pro všechny uchazeče a předmětný návrh je tedy nadbytečný.

S návrhem na změnu zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele vláda nesouhlasí proto, že ve vládou schválené novele zákona č. 118/2000 Sb., je nově upraveno rozhodné období, a to tak, že rozhodným obdobím je kalendářní měsíc, ve kterém bylo vyhlášeno moratorium před zahájením insolvenčního řízení, nebo ve kterém byl podán insolvenční návrh, jakož i 3 kalendářní měsíce předcházející tomu měsíci a 3 kalendářní měsíce následující po tomto měsíci. Zároveň tento vládní návrh novely zákona umožňuje zaměstnanci uplatnit mzdové nároky nejvýše v rozsahu mzdových nároků za 3 kalendářní měsíce rozhodného období.

Vláda nesouhlasí s přijetím úpravy insolvenčního zákona, neboť tento návrh na upřednostnění pohledávek zaměstnanců je nutné posoudit i z hlediska jeho souladnosti s právem ES/EU. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/17/ES sice takové opatření nezakazuje, nicméně v tomto případě vyžaduje další náležitosti, které nejsou naším právním řádem upraveny. Tím by došlo pouze k částečné transpozici citované směrnice.

Vláda nesouhlasí ani s přechodným prodloužením podpůrní doby poskytování podpory v nezaměstnanosti o 1 měsíc a se zvýšením poskytované podpory, neboť by to mohlo vést ke snížení motivace uchazečů o zaměstnání k rychlejšímu vyřešení nepříznivé sociální situace a začlenění na trhu práce; toto opatření směřuje proti cíli úpravy, která byla do zákona zakotvena s účinností od 1. ledna 2009.

Předložený návrh zákona tak, jak je tato změna legislativně promítnuta do zákona o zaměstnanosti, neřeší postup v případě, kdy by podpora v nezaměstnanosti byla vyplácena i po 31. prosinci 2010.

V odůvodnění návrhu novely zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je uvedeno, že navržená změna sazby pojistného se týká pouze roku 2010; tato skutečnost však z textu návrhu zákona nevyplývá a představu, že uvedená sazba bude v následujících letech upravena nařízením vlády, nelze uskutečnit, neboť zákon příslušné zmocnění pro vládu neobsahuje.

Proti navrhovanému zrušení karenční doby v prvních 3 dnech nemoci svědčí dostupná evidence o přetrvávajícím nadměrném využívání pracovní neschopnosti, jakož i srovnání se státy Evropské unie. Opatření je navrhováno jako trvalé, tudíž ho nelze považovat za reakci na hospodářský útlum, přičemž může dále prohlubovat problémy sociálního a zdravotního systému, již tak vystaveného v dlouhodobém horizontu palčivým problémům se stárnutím populace.

Navržená jednorázová výplata třináctých starobních a invalidních důchodů také míří zcela chybným směrem, protože sociální skupina důchodců nebude hospodářským útlumem přímo vůbec dotčena. Navržená výplata by tak představovala pouhý dodatečný výdaj veřejných rozpočtů, jejíž efekt na poptávku je značně sporný, zejména když kupní síla důchodců bude povzbuzena nízkou inflací v nejbližších dvou letech a kompenzace za vysokou inflaci v roce 2008 byla provedena mimořádnou valorizací důchodů v srpnu 2008. Vláda nesouhlasí ani s navrhovaným zdrojem prostředků pro jednorázovou výplatu starobních a invalidních důchodů, kterým by měl být příjem z dividend vyplácených společností ČEZ, a.s., za hospodářský rok 2008. Toto řešení považuje vláda za nesystémové a považuje za vhodnější použití takto získaných prostředků například k jejich převedení na zvláštní účet rezervy pro důchodovou reformu.

V současné době není potřeba zvyšovat limit pro náhrady z fondu pojištění vkladů na ekvivalent 100 000,- EUR, neboť nová připravovaná legislativa ES/EU by měla být promítnuta do našeho právního řádu až ke konci roku 2010, přičemž příslušnou právní úpravu, do níž bude tato nová legislativa ES/EU komplexně promítnuta, vláda připravuje. Kromě toho v současné fázi světové finanční a hospodářské krize není vhodné překotným zvyšováním limitu náhrad vysílat signál domácí veřejnosti, že je v českém bankovním sektoru něco v nepořádku, obzvláště poté, co byla částka nedávno zdvojnásobena.

K návrhu na zvýšení přídatku na dítě vláda uvádí, že v příjmech rodin s dětmi tento příspěvek nehraje takovou roli, aby zvýšení dávky o 100,- Kč podstatným způsobem zlepšilo sociální postavení rodin s dětmi, přitom by toto opatření zároveň mělo významný finanční dopad. Zvýšení příspěvku na bydlení o 300,- Kč pro všechny příjemce představuje věcně nesprávné řešení, které nerespektuje platný princip konstrukce dávky a které nebere v úvahu, že pro rok 2009 již došlo k výraznému meziročnímu zvýšení tohoto příspěvku.

Návrh na opatření spočívající v poskytování státního příspěvku při pořízení nového automobilu při současném vyřazení autovraku nemůže přispět k naplnění cílů, které návrh zákona s navrhovanými opatřeními spojuje, neboť při snížených příjmech v důsledku krácení pracovní doby, resp. ztráty zaměstnání, je málo pravděpodobné, že by došlo k výraznému zvýšení zájmu o nákup nových automobilů. Kromě toho předložený návrh zákona neřeší zdroj příjmů Státního fondu životního prostředí České republiky na úhradu uvedeného státního příspěvku.

3. Předložený návrh zákona má rovněž legislativně technické nedostatky, například:

- návrh týkající se zkrácení doby odpisování hmotného majetku nesměřuje pouze na pořízení nového hmotného majetku, což by pozitivně ovlivnilo stranu dodavatelů, ale zakládá prostor pro nežádoucí daňové optimalizace; kromě toho neřeší zrychlené odpisování technického zhodnocení hmotného majetku a odpisování hmotného majetku pořízeného formou leasingu; zároveň se upozorňuje, že se navržená změna netýká § 26 odst. 2 písm. a) zákona o daních z příjmů, jak je uvedeno v návrhu zákona, ale § 26 odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů,

- návrh na poskytnutí jednorázového třináctého důchodu je nesprávně koncipován jako novela zákona o důchodovém pojištění, čímž ze systémového hlediska není,

- v důvodové zprávě k novele zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je v kvantifikaci dopadů z navrženého snížení sazby pojistného na nemocenské pojištění chybně uvedeno, že se v důsledku této úpravy sníží příjmy státního rozpočtu počínaje rokem 2009, ačkoliv se navržená změna týká roku 2010.